

28.1.2015

Sisäministeriö
hare@intermin.fi

VIITE Sisäministeriön pelastusosaston lausuntopyyntö nuohousta koskevan lainsäädännön muutostarpeita käsittelevästä esiselvityksestä 3.12.2014, SM028:00/2012

ASIA Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (jatkossa LSSAVI) lausuu viilteen mukaisesta esiselvityksestä nuohousta koskevan lainsäädännön muutostarpeista seuraavaa.

Nuohouksen järjestämisvaihtoehdoista

LSSAVI kannattaa esiselvityksessä esitettyä nuohoussääntelyn jatkamista kehittämissivaihtoehdo C:n mukaan, jossa ehdotetaan nykyisen sääntelyn kehittämistä mm. siten, että säädökset soveltuvat piirinuohouksen lisäksi myös sopimusperustaiseen järjestelmään. Nuohouksen järjestämisvaihtoehdoista voidaan poistaa pelastuslaitosten mahdollisuus hoitaa nuohous omana työnään.

Piirinuohousjärjestelmä on tällä hetkellä vallitseva nuohouksen järjestämistapa. Järjestelmän avulla on mahdollista taata nuohouspalveluiden saatavuus myös kaikkein syrjäisimmille seuduille. Lisäksi järjestelmässä voidaan vaikuttaa siihen, ettei nuohouksen hinta nouse kohtuuttoman korkeaksi.

Piirinuohousjärjestelmään liittyy ongelmakohtia: Se rajoittaa nuohoojien elinkeinonvapautta ja poistaa merkittäviltä osin kilpailun nuohouspalveluiden tuotannossa. Piirinuohousalueella asiakas ei voi itse vaikuttaa siihen, kuka palvelun tuottaa.

Piirinuohousjärjestelmän ongelmista huolimatta aluehallintovirasto kannattaa tämän järjestämisvaihtoehdon säilyttämistä, kun sopimusperustaisen järjestelmän käyttömahdollisuuksia kehitetään. Pelastuslaitosten on kuitenkin syytä tulevaisuudessa aktiivisesti pohtia, mikä järjestämisvaihtoehto soveltuu parhaiten millekin alueelle.

Esiselvityksessä on ehdotettu viiden vuoden siirtymäaikaa, jonka jälkeen pelastuslaitoksen tulisi järjestää nuohouspalvelut joko sopimusperusteisesti tai nuohouspiirit tulisi kilpailuttaa hankintalainsäädännön mukaisesti. Säännös olisi perusteltua kirjoittaa siihen muotoon, että kunnan on joka tapauksessa tietyn ajan kuluessa lain voimaantulosta tehtävä uusi päätös nuohouksen järjestämisestä. Tämä takaisi sen, että kaikissa pelastuslaitoksissa aktiivisesti arvioidaan uudelleen, mikä järjestelmä kyseisellä alueella on tarkoituksenmukaisin.

Lisähuomioita nuohouspiirien kilpailutuksesta

Nykyisellään nuohouspiirien kilpailuttamiseen liittyy ilmeisiä ongelmia:

- Nuohouspalvelun hintaa ei tavallisesti käytetä lainkaan vertailuperusteena, vaan piirinuohoojien asiakkailtaan perimät taksat vahvistetaan erillisillä päätöksillä.
- Valinnan kannalta ratkaiseviksi ovat usein muodostuneet sellaiset vertailuperusteet, jotka eivät tosiasiallisesti juurikaan heijasta asiakkaan kokemaa laatua. Esimerkiksi yrityksen vastuullisen nuohoojamestarin nuohouskokemukselle on saatettu antaa tarjousvertailussa hyvin merkittävä painoarvo, vaikka käytännössä henkilö ei tulisi osallistumaan lainkaan nuohoustyön suorittamiseen kyseisessä nuohouspiirissä. Myös esimerkiksi yrityksen kaikkien nuohoojien yhteenlasketuilla kokemusvuosilla on saattanut olla tarjouskilpailussa jopa ratkaiseva merkitys, vaikka olisi selvää, että kilpailutettavan piirin nuohoamiseen ei tarvita läheskään kaikkia nuohousyrityksen nuohoojia.

Vaikuttaisi perustellulta, että nuohoustoiminnan sääntelyä kehitettäisiin tai olemassa olevaa sääntelyä alettaisiin soveltaa siten, että piirinuohouksesta peritty hinta otettaisiin palveluita kilpailuttaessa huomioon vertailuperusteena. Tällöin myös alueelliset kustannuserot palveluiden tuottamisessa tulisivat paremmin huomioituiksi.

Esiselvityksessä on katsottu, ettei piirinuohouksen kilpailutuksissa voida kilpailla hinnalla. Lähtökohtaisesti pelastuslaki ei nykyiselläänkään vaikuttaisi täysin estävän palvelun hinnan käyttämistä vertailuperusteena tarjouskilpailussa. Pelastuslaki mahdollistaa sen, että pelastustoimi määrittää yksikköhinnan erikseen eri osille aluettaan. Hinnan käyttäminen vertailuperusteena tarjouskilpailussa edellyttäisi, että päätös kyseisen piirin alueella sovellettavasta nuohouksen yksikköhinnasta tehtäisiin hankintapäätöksen jälkeen ja hinta määräytyisi tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan tarjoaman hinnan perusteella.

Esiselvityksen muut ehdotukset

Tulisijan käytön tulee heijastua nuohousvälin määrittämiseen siten, että siirytään riskiperusteiseen nuohoamiseen. Herää myös kysymys asuntojen tulisijojen huomattavan suuren ikähaarukan merkityksestä riskitekijänä ja hormitarkastusten kehittämisestä erityisesti koskien erittäin vanhoja rakennuksia.

Poiketen esiselvityksen vaihtoehto C:ssä esitetystä nuohousveloitteen säilymistä kiinteistöillä nykyisen kaltaisena, LSSAVI esittää, että nuohousväliä harvennettaisiin esimerkiksi 3/6 vuoteen (vrt. muut pohjoismaat) kohtuullisen siirtymäajan puitteissa.

Esiselvityksessä esitetty pelastuslaitoksen säilyttäminen osana nuohouksen sääntelyn toteuttamista on kannatettavaa, koska valvonnan toteuttaminen on tehtävä mahdollisimman lähellä palvelun tuottajaa (kunnissa). On kannatettavaa säätää pelastuslaitoksille velvoite seurata alueensa nuohouspalveluiden palvelutasoa eli saatavuutta ja tarjontaa, toteutumista sekä hintakehitystä. Nuohoustyön luotettava laadun valvonta tasapuolisesti toteutettuna kaikkialla Suomessa on erittäin vaikea

kysymys – tekniikkaa tuonee tähän tulevaisuudessa lisää mahdollisuuksia esimerkiksi hormin sisäisellä kamerakuvauksella?

Ehdotettua palvelutason valvontaa ei ole syytä siirtää pois pelastuslaitokselta AVI-en tehtäväksi, koska nuohoustyön tuottajien tuntemus on parempi pelastuslaitoksilla. Palvelutason seuranta ja siihen reagointi sopii paremmin pelastuslaitosten tehtäväksi, koska niillä on vuosien kokemus ja tuntuma nuohoustoiminnan järjestämisestä ja sen toimivuudesta. Lisäksi nuohoustoiminta liittyy olennaisesti kiinteistöjen palotarkastus-/omavalvontatoimiin. Riittävän palvelutason mittaamiseksi tulee määritellä kriteerit siten, että puuttumiskynnys ilmeneviin ongelmiin on sama koko Suomessa.

Rekisterin pitäminen kaikista Suomen nuohoojista on aivan välttämätöntä vapaan kilpailun valvonnan elementtinä. Kansalaisten ja viranomaisten on voitava tarkistaa nettisivuilla kriteerit täyttävät nuohoojat ja siten varmistua palveluntuottajien pätevyydestä. Tämän rekisterin luominen voi tapahtua keskitetysti yhdessä paikassa (=valtakunnallisesti) esimerkiksi AVI:ssa tai TUKESissa.

Nuohoojien ammattitutkinnon säilyttäminen on kannatettavaa. On erinomainen asia, jos siitä tulee osa muuta ammatillista koulutusta, jolloin ammatti-instituuttien tarjoamat vahvat koulutusresurssit tarjoavat aivan uusia urapolkuja nuohoojien jatkokoulutusta ajatellen. Esimerkiksi oppilaat voivat yhdistää halutessaan ilmastointiosaamista koulutussisältönsä. Erityisesti nuohouksen heikoimman kohdan, laadun valvonnan kehittäminen ja hormitarkastusten teon opettaminen nykytekniikkaa hyödyntäen, tekee mahdolliseksi paloturvallisuuden parantamisen tulevaisuudessa sekä nuohousvälien määrittämisen mitattuun kiinteistökohtaiseen tietoon perustu-

Lausunnon valmisteluun on osallistunut allekirjoittaneiden lisäksi LSSAVIn elinkeinovalvontayksikön yllitarkastaja Kalle Tervo.

Johtaja

Tarja Wiikinkoski

Pelastusyllitarkastaja

Risto Kekki